॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता — पद पाठः

चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः

वसोर्धारादिशिष्टसंस्काराभिधानं

ॐ नमः परमात्मने । श्री गुरुभ्यो नमः । हरिः ॐ

अग्ना॑विष्णू॒ इत्यग्ना᳚—विष्णू॒। स॒जोष॒सेति॑ स—जोष॑सा। इ॒माः। व॒र्द्ध॒न्तु॒। वा॒म्। गिर॑ः॥ द्यु॒म्नैः। वाजे॑भिः। एति॑। ग॒त॒म्॥ वाज॑ः। च॒। मे॒। प्र॒स॒व इति॑ प्र—स॒वः। च॒। मे॒। प्रय॑ति॒रिति॒ प्र—य॒ति॒ः। च॒। मे॒। प्रसि॑ति॒रिति॒ प्र—सि॒ति॒ः। च॒। मे॒। धी॒तिः। च॒। मे॒। क्रतु॑ः। च॒। मे॒। स्वर॑ः। च॒। मे॒। श्लोक॑ः। च॒। मे॒। श्रा॒वः। च॒। मे॒। श्रुति॑ः। च॒। मे॒। ज्योति॑ः। च॒। मे॒। सुव॑ः। च॒। मे॒। प्रा॒ण इति॑ प्र—अ॒नः। च॒। मे॒। अ॒पा॒न इत्य॑प—अ॒नः। १ (५०) ॥ [१] ॥ च॒। मे॒। व्या॒न इति॑ वि—अ॒नः। च॒। मे॒। असु॑ः। च॒। मे॒। चि॒त्तम्। च॒। मे॒। आधी॑त॒मित्या—धी॒त॒म्। च॒। मे॒। वाक्। च॒। मे॒। मन॑ः। च॒। मे॒। चख्षु॑ः। च॒। मे॒। श्रोत्र᳚म्। च॒। मे॒। दख्ष॑ः। च॒। मे॒। बल᳚म्। च॒। मे॒। ओज॑ः। च॒। मे॒। सह॑ः। च॒। मे॒। आयु॑ः। च॒। मे॒। ज॒रा। च॒। मे॒। आ॒त्मा। च॒। मे॒। त॒नूः। च॒। मे॒। शर्म᳚। च॒। मे॒। वर्म᳚। च॒। मे॒। अङ्गा᳚नि। च॒। मे॒। अ॒स्थानि॑। च॒। मे॒। परू॑ꣳषि। च॒। मे॒। शरी॑राणि। च॒। मे॒ ॥ [२] ॥

(अ॒पा॒न स्त॒नूश्च॑ मे॒ ऽष्टाद॑श च) ॥ १ ॥

ज्यैष्ठ्य᳚म्। च॒। मे॒। आधि॑पत्य॒मित्याधि॑—प॒त्य॒म्। च॒। मे॒। म॒न्युः। च॒। मे॒। भाम॑ः। च॒। मे॒। अम॑ः। च॒। मे॒। अंभ॑ः। च॒। मे॒। जे॒मा। च॒। मे॒। म॒हि॒मा। च॒। मे॒। व॒रि॒मा। च॒। मे॒। प्र॒थि॒मा।

च॒। मे॒। व॒र्ष्मा। च॒। मे॒। द्रा॒घु॒या। च॒। मे॒। वृ॒द्धम्। च॒। मे॒। वृद्धिः॑। च॒। मे॒। स॒त्यम्। च॒। मे॒। श्र॒द्धेति॑ श्रत्—धा। च॒। मे॒। जग॑त्। च॒। ३ (५०) ॥ [३] ॥ मे॒। धनं᳚म्। च॒। मे॒। वशः॑। च॒। मे॒। त्विषिः॑। च॒। मे॒। क्री॒डा। च॒। मे॒। मोदः॑। च॒। मे॒। जा॒तम्। च॒। मे॒। ज॒नि॒ष्यमा॑णम्। च॒। मे॒। सू॒क्तमिति॑ सु—उ॒क्तम्। च॒। मे॒। सु॒कृ॒तमिति॑ सु—कृ॒तम्। च॒। मे॒। वि॒त्तम्। च॒। मे॒। वेद्यं᳚म्। च॒। मे॒। भू॒तम्। च॒। मे॒। भ॒वि॒ष्यत्। च॒। मे॒। सु॒गमिति॑ सु—गम्। च॒। मे॒। सु॒प॒थमिति॑ सु—प॒थं᳚म्। च॒। मे॒। ऋ॒द्धम्। च॒। मे॒। ऋद्धिः॑। च॒। मे॒। क्लृ॒प्तम्। च॒। मे॒। क्लृप्तिः॑। च॒। मे॒। म॒तिः। च॒। मे॒। सु॒म॒तिरिति॑ सु—म॒तिः। च॒। मे॒ ॥ [४] ॥

(जग॒च्च र्द्धि श्चतु॑र्दश च) ॥ २ ॥

शम्। च॒। मे॒। मयः॑। च॒। मे॒। प्रि॒यम्। च॒। मे॒। अ॒नु॒काम इत्यनु॑—का॒मः। च॒। मे॒। कामः॑। च॒। मे॒। सौ॒म॒न॒सः। च॒। मे॒। भ॒द्रम्। च॒। मे॒। श्रेयः॑। च॒। मे॒। वस्यः॑। च॒। मे॒। यशः॑। च॒। मे॒। भगः॑। च॒। मे॒। द्रवि॑णम्। च॒। मे॒। य॒न्ता। च॒। मे॒। ध॒र्ता। च॒। मे॒। क्षेमः॑। च॒। मे॒। धृतिः॑। च॒। मे॒। विश्वं᳚म्। च॒। ५ (५०) ॥ [५] ॥ मे॒। महः॑। च॒। मे॒। सं॒विदिति॑ सम्—वित्। च॒। मे॒। ज्ञात्रं᳚म्। च॒। मे॒। सूः। च॒। मे॒। प्र॒सूरिति॑ प्र—सूः। च॒। मे॒। सीरं᳚। च॒। मे॒। ल॒यः। च॒। मे॒। ऋ॒तम्। च॒। मे॒। अ॒मृतं᳚म्। च॒। मे॒। अ॒य॒क्ष्मम्। च॒। मे॒। अना॑मयत्। च॒। मे॒। जी॒वातुः॑। च॒। मे॒। दी॒र्घा॒यु॒त्वमिति॑ दीर्घायु—त्वम्। च॒। मे॒। अ॒न॒मि॒त्रम्। च॒। मे॒। अभ॑यम्। च॒। मे॒। सु॒गमिति॑ सु—गम्। च॒। मे॒। शय॑नम्। च॒। मे॒। सू॒षेति॑ सु—उ॒षा। च॒। मे॒। सु॒दि॒नमिति॑ सु—दि॒नं᳚म्। च॒। मे॒ ॥ [६] ॥

(विश्वं॑ च॒ शय॑न म॒ष्टौ च॑) ॥ ३ ॥

ऊर्क्। च॒। मे॒। सू॒नृता᳚। च॒। मे॒। पयः॑। च॒। मे॒। रसः॑। च॒। मे॒। घृ॒तम्। च॒। मे॒। मधु॑। च॒। मे॒। सग्धिः॑। च॒। मे॒। सपी॑तिरिति॒ स—पी॒तिः। च॒। मे॒। कृ॒षिः। च॒। मे॒। वृष्टिः॑। च॒। मे॒। जैत्रं᳚म्। च॒। मे॒। औद्भि॑द्यमित्यौत्—भि॒द्यम्। च॒। मे॒। र॒यिः। च॒। मे॒। रायः॑। च॒। मे॒। पु॒ष्टम्। च॒।

मे। पुष्टिः। च। मे। विभ्वितिं वि—भु। च। ७ (५०) ॥ [७] ॥ मे। प्रभ्वितिं प्र—भु। च। मे। बहु। च। मे। भूयः। च। मे। पूर्णम्। च। मे। पूर्णतरमितिं पूर्ण—तरम्। च। मे। अक्षितिः। च। मे। कूयवाः। च। मे। अन्नम्। च। मे। अक्षुत्। च। मे। व्रीहयः। च। मे। यवाः। च। मे। माषाः। च। मे। तिलाः। च। मे। मुद्गाः। च। मे। खल्वाः। च। मे। गोधूमाः। च। मे। मसुराः। च। मे। प्रियङ्गवः। च। मे। अणवः। च। मे। श्यामाकाः। च। मे। नीवाराः। च। मे ॥ [८] ॥

(विभु चं मसुरा श्चतुर्दश च) ॥ ४ ॥

अश्मा। च। मे। मृत्तिका। च। मे। गिरयः। च। मे। पर्वताः। च। मे। सिकताः। च। मे। वनस्पतयः। च। मे। हिरण्यम्। च। मे। अयः। च। मे। सीसम्। च। मे। त्रपु। च। मे। श्यामम्। च। मे। लोहम्। च। मे। अग्निः। च। मे। आपः। च। मे। वीरुधः। च। मे। ओषधयः। च। मे। कृष्टपच्यमितिं कृष्ट—पच्यम्। च। ९ (५०) ॥ [९] ॥ मे। अकृष्टपच्यमित्यकृष्ट—पच्यम्। च। मे। ग्राम्याः। च। मे। पशवः। आरण्याः। च। यज्ञेन। कल्पन्ताम्। वित्तम्। च। मे। वित्तिः। च। मे। भूतम्। च। मे। भूतिः। च। मे। वसु। च। मे। वसतिः। च। मे। कर्म। च। मे। शक्तिः। च। मे। अर्थः। च। मे। एमः। च। मे। इतिः। च। मे। गतिः। च। मे ॥ [१०] ॥

(कृष्टपच्यं चा ष्टाचत्वारिꣳशच्च) ॥ ५ ॥

अग्निः। च। मे। इन्द्रः। च। मे। सोमः। च। मे। इन्द्रः। च। मे। सविता। च। मे। इन्द्रः। च। मे। सरस्वती। च। मे। इन्द्रः। च। मे। पूषा। च। मे। इन्द्रः। च। मे। बृहस्पतिः। च। मे। इन्द्रः। च। मे। मित्रः। च। मे। इन्द्रः। च। मे। वरुणः। च। मे। इन्द्रः। च। मे। त्वष्टा। च। ११ (५०) ॥ [११] ॥ मे। इन्द्रः। च। मे। धाता। च। मे। इन्द्रः। च। मे। विष्णुः। च। मे। इन्द्रः। च। मे। अश्विनौ। च। मे। इन्द्रः। च। मे। मरुतः। च। मे। इन्द्रः। च। मे। विश्वे। च।

मे। देवाः। इन्द्रः। च। मे। पृथिवी। च। मे। इन्द्रः। च। मे। अन्तरिक्षम्। च। मे। इन्द्रः। च। मे। द्यौः। च। मे। इन्द्रः। च। मे। दिशः। च। मे। इन्द्रः। च। मे। मूर्द्धा। च। मे। इन्द्रः। च। मे। प्रजापतिरिति प्रजा—पतिः। च। मे। इन्द्रः। च। मे ॥ [१२] ॥

(त्वष्टा च द्यौश्च म एकविंशतिश्च) ॥ ६ ॥

अंशुः। च। मे। रश्मिः। च। मे। अदाभ्यः। च। मे। अधिपतिरित्यधि—पतिः। च। मे। उपांशुरित्युप—अंशुः। च। मे। अन्तर्याम इत्यन्तः—यामः। च। मे। ऐन्द्रवायव इत्यैन्द्र—वायवः। च। मे। मैत्रावरुण इति मैत्रा—वरुणः। च। मे। आश्विनः। च। मे। प्रतिप्रस्थान इति प्रति—प्रस्थानः। च। मे। शुक्रः। च। मे। मन्थी। च। मे। आग्रयणः। च। मे। वैश्वदेव इति वैश्व—देवः। च। मे। ध्रुवः। च। मे। वैश्वानरः। च। मे। ऋतुग्रहा इत्यृतु—ग्रहाः। च। १३ (५०) ॥ [१३] ॥ मे। अतिग्राह्या इत्यति—ग्राह्याः। च। मे। ऐन्द्राग्न इत्यैन्द्र—अग्नः। च। मे। वैश्वदेव इति वैश्व—देवः। च। मे। मरुत्वतीयाः। च। मे। माहेन्द्र इति माहा—इन्द्रः। च। मे। आदित्यः। च। मे। सावित्रः। च। मे। सारस्वतः। च। मे। पौष्णः। च। मे। पात्नीवत इति पात्नी—वतः। च। मे। हारियोजन इति हारि—योजनः। च। मे ॥ [१४] ॥

(ऋतुग्रहाश्च चतुस्त्रिंशच्च) ॥ ७ ॥

इद्ध्मः। च। मे। बर्हिः। च। मे। वेदिः। च। मे। धिष्णियाः। च। मे। स्रुचः। च। मे। चमसाः। च। मे। ग्रावाणः। च। मे। स्वरवः। च। मे। उपरवा इत्युप—रवाः। च। मे। अधिषवणे इत्यधि—सवने। च। मे। द्रोणकलश इति द्रोण—कलशः। च। मे। वायव्यानि। च। मे। पूतभृदिति पूत—भृत्। च। मे। आधवनीय इत्या—धवनीयः। च। मे। आग्नीद्ध्रमित्याग्नि—इद्ध्रम्। च। मे। हविर्द्धानमिति हविः—धानम्। च। मे। गृहाः। च। मे। सदः। च। मे। पुरोडाशाः। च। मे। पचताः। च। मे। अवभृथ इत्यव—भृथः। च। मे। स्वगाकार इति स्वगा—कारः। च। मे ॥ [१५] ॥

(गृहाश्च षोडश च) ॥ ८ ॥

अग्निः। च। मे। घर्मः। च। मे। अर्कः। च। मे। सूर्यः। च। मे। प्राण इति प्र—अनः। च। मे। अश्वमेध इत्यश्व—मेधः। च। मे। पृथिवी। च। मे। अदितिः। च। मे। दितिः। च। मे। द्यौः। च। मे। शक्वरीः। अङ्गुलयः। दिशः। च। मे। यज्ञेन। कल्पन्ताम्। ऋक्। च। मे। साम। च। मे। स्तोमः। च। मे। यजुः। च। मे। दीक्षा। च। मे। तपः। च। मे। ऋतुः। च। मे। व्रतम्। च। मे। अहोरात्रयोरित्यहः—रात्रयोः। वृष्ट्या। बृहद्रथन्तरे इति बृहत्—रथन्तरे। च। मे। यज्ञेन। कल्पेताम् ॥ [१६] ॥

(दीक्षा ऽष्टादश च) ॥ ९ ॥

गर्भाः। च। मे। वत्साः। च। मे। त्र्यविरिति त्रि—अविः। च। मे। त्र्यवीति त्रि—अवी। च। मे। दित्यवाडिति दित्य—वाट्। च। मे। दित्यौही। च। मे। पञ्चाविरिति पञ्च—अविः। च। मे। पञ्चावीति पञ्च—अवी। च। मे। त्रिवत्स इति त्रि—वत्सः। च। मे। त्रिवत्सेति त्रि—वत्सा। च। मे। तुर्यवाडिति तुर्य—वाट्। च। मे। तुर्यौही। च। मे। पष्ठवादिति पष्ठ—वात्। च। मे। पष्ठौही। च। मे। उक्षा। च। मे। वशा। च। मे। ऋषभः। च। १७ (५०) ॥ [१७] ॥
म। वेहत्। च। मे। अनड्वान्। च। मे। धेनुः। च। मे। आयुः। यज्ञेन। कल्पताम्। प्राण इति प्र—अनः। यज्ञेन। कल्पताम्। अपान इत्यप—अनः। यज्ञेन। कल्पताम्। व्यान इति वि—अनः। यज्ञेन। कल्पताम्। चक्षुः। यज्ञेन। कल्पताम्। श्रोत्रम्। यज्ञेन। कल्पताम्। मनः। यज्ञेन। कल्पताम्। वाक्। यज्ञेन। कल्पताम्। आत्मा। यज्ञेन। कल्पताम्। यज्ञः। यज्ञेन। कल्पताम् ॥ [१८] ॥

(ऋषभश्च चत्वारिꣳशच्च) ॥ १० ॥

एका᳚। च। मे। तिस्रः। च। मे। पञ्च॑। च। मे। स॒प्त। च। मे। नव॑। च। मे। एका॑दश। च। मे। त्रयो॑दशेति त्रयः॑—द॒श॒। च। मे। पञ्च॑दशेति पञ्च॑—द॒श॒। च। मे। स॒प्तद॑शेति स॒प्त—द॒श॒। च। मे। नव॑दशेति नव॑—द॒श॒। च। मे। एक॑विꣳशतिरित्येक॑—वि॒ꣳश॒तिः॒। च। मे। त्रयो॑विꣳशतिरिति त्रयः॑—वि॒ꣳश॒तिः॒। च। मे। पञ्च॑विꣳशतिरिति पञ्च॑—वि॒ꣳश॒तिः॒। च। मे। स॒प्तविꣳ॑शतिरिति स॒प्त—वि॒ꣳश॒तिः॒। च। मे। नव॑विꣳशतिरिति नव॑—वि॒ꣳश॒तिः॒। च। मे। एक॑त्रिꣳशदित्येक॑—त्रि॒ꣳश॒त्। च। मे। त्रय॑स्त्रिꣳशदिति त्रयः॑—त्रि॒ꣳश॒त्। च। १९ (५०) ॥ [१९] ॥

मे। चत॑स्रः। च। मे। अ॒ष्टौ। च। मे। द्वाद॑श। च। मे। षोड॑श। च। मे। वि॒ꣳश॒तिः। च। मे। च॒तु॑र्विꣳशतिरिति च॒तुः॒—वि॒ꣳश॒तिः॒। च। मे। अ॒ष्टावि॑ꣳशतिरित्य॒ष्टा—वि॒ꣳश॒तिः॒। च। मे। द्वात्रिꣳ॑शत्। च। मे। षड्विꣳ॑शदिति षट्—त्रि॒ꣳश॒त्। च। मे। च॒त्वा॒रि॒ꣳश॒त्। च। मे। चतु॑श्चत्वारिꣳशदिति च॒तुः॒—च॒त्वा॒रि॒ꣳश॒त्। च। मे। अ॒ष्टाच॑त्वारिꣳशदित्य॒ष्टा—च॒त्वा॒रि॒ꣳश॒त्। च। मे। वाजः॑। च। प्र॒स॒व इति॑ प्र—स॒वः। च। अ॒पि॒ज इत्य॑पि—जः। च। क्रतुः॑। च। सुवः॑। च। मू॒र्द्धा। च। व्य॒श्नि॒य इति॑ वि—अ॒श्नि॒यः। च। आ॒न्त्या॒य॒नः। च। अन्त्यः॑। च। भौ॒व॒नः। च। भुव॑नः। च। अधि॑पतिरित्यधि॑—प॒तिः। च ॥ [२०] ॥

(त्रय॑स्त्रिꣳशच्च व्यश्नि॒य एका॑दश च) ॥ ११ ॥

वाजः॑। नः। स॒प्त। प्र॒दिश॒ इति॑ प्र—दिशः॑। चत॑स्रः। वा॒। प॒रा॒व॒त इति॑ परा—वतः॑॥ वाजः॑। नः। विश्वैः᳚। दे॒वैः। धन॑सातावि॒ति धन॑—सा॒तौ॒। इ॒ह। अ॒व॒तु॒॥ विश्वे᳚। अ॒द्य। म॒रुतः॑। विश्वे᳚। ऊ॒ती। विश्वे᳚। भ॒व॒न्तु॒। अ॒ग्नयः॑। समि॑द्धा॒ इति॑ सं—इ॒द्धाः॒॥ विश्वे᳚। नः। दे॒वाः। अव॑सा। एति॑। ग॒म॒न्तु॒। विश्व᳚म्। अ॒स्तु॒। द्रवि॑णम्। वाजः॑। अ॒स्मे इति॑॥ वाज॑स्य। प्र॒स॒वमिति॑ प्र—स॒वम्। दे॒वाः। रथैः᳚। या॒त॒। हि॒र॒ण्ययैः᳚॥ अ॒ग्निः। इन्द्रः॑। बृ॒ह॒स्पतिः॑। म॒रुतः॑। सोम॑पीतय॒ इति॒ सोम॑—पी॒त॒ये॒॥ वाजे॑वाज॒ इति॒ वाजे᳚—वा॒जे॒। अ॒व॒त॒। वा॒जि॒नः॒। नः॒। धने॑षु। २१ (५०) ॥ [२१] ॥

वि॒प्राः॒। अ॒मृ॒ताः॒। ऋ॒त॒ज्ञा॒ इत्यृ॑त—ज्ञाः॒॥ अ॒स्य। मद्ध्वः॑। पि॒ब॒त॒। मा॒दय॑द्ध्वम्। तृ॒प्ताः। या॒त॒। प॒थि॒भि॒रिति॑ प॒थि—भिः॒। दे॒व॒याने॑रिति॑ देव—यानैः᳚॥ वाजः॑। पु॒रस्ता᳚त्। उ॒त। म॒द्ध्य॒तः। नः॒। वाजः॑। दे॒वान्। ऋ॒तुभि॒रित्यृ॒तु—भिः॒। क॒ल्प॒या॒ति॒॥ वाज॑स्य। हि। प्र॒स॒व इति॑ प्र—स॒वः।

नन्नमीति। विश्वाः। आशाः। वाजपतिरिति वाज—पतिः। भवेयम्॥ पयः। पृथिव्याम्। पयः। ओषधीषु। पयः। दिवि। अन्तरिक्षे। पयः। धाम्॥ पयस्वतीः। प्रदिश इति प्र—दिशः। सन्तु। मह्यम्॥ समिति। मा। सृजामि। पयसा। घृतेन। समिति। मा। सृजामि। अपः। २२ (५०) ॥ [२२] ॥ ओषधीभिरित्योषधि—भिः॥ सः। अहम्। वाजम्। सनेयम्। अग्ने॥ नक्तोषासा। समनसेति स—मनसा। विरूपे इति वि—रूपे। धापयेते इति। शिशुम्। एकम्। समीची इति॥ द्यावा। क्षाम। रुक्मः। अन्तः। वीति। भाति। देवाः। अग्निम्। धारयन्न्। द्रविणोदा इति द्रविणः—दाः॥ समुद्रः। असि। नभस्वान्। आर्द्रदानुरित्यार्द्र—दानुः। शंभूरिति शं—भूः। मयोभूरिति मयः—भूः। अभीति। मा। वाहि। स्वाहा। मारुतः। असि। मरुताम्। गणः। शंभूरिति शं—भूः। मयोभूरिति मयः—भूः। अभीति। मा। वाहि। स्वाहा। अवस्युः। असि। दुवस्वान्। शंभूरिति शं—भूः। मयोभूरिति मयः—भूः। अभीति। मा। वाहि। स्वाहा ॥ [२३] ॥

(धनं ष्वपो दुवस्वाञ्छंभूर्मयोभूरभ मा द्वे च) ॥ १२ ॥

अग्निम्। युनज्मि। शवसा। घृतेन। दिव्यम्। सुपर्णमिति सु—पर्णम्। वयसा। बृहन्तम्॥ तेन। वयम्। पतेम। ब्रध्नस्य। विष्टपम्। सुवः। रुहाणाः। अधीति। नाके। उत्तम इत्युत्—तमे॥ इमौ। ते। पक्षौ। अजरौ। पतत्रिणः। याभ्याम्। रक्षाꣳसि। अपहꣳसीत्यप—हꣳसि। अग्ने॥ ताभ्याम्। पतेम। सुकृतामिति सु—कृताम्। उ। लोकम्। यत्र। ऋषयः। प्रथमजा इति प्रथम—जाः। ये। पुराणाः॥ चित्। असि। समुद्रयोनिरिति समुद्र—योनिः। इन्दुः। दक्षः। श्येनः। ऋतावेत्यृत—वा॥ हिरण्यपक्ष इति हिरण्य—पक्षः। शकुनः। भुरण्युः। महान्। सधस्थ इति सध—स्थे। ध्रुवः। २४ (५०) ॥ [२४] ॥ एति। निषत्त इति नि—सत्तः॥ नमः। ते। अस्तु। मा। मा। हिꣳसीः। विश्वस्य। मूर्द्धन्न्। अधीति। तिष्ठसि। श्रितः॥ समुद्रे। ते। हृदयम्। अन्तः। आयुः। द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी। भुवनेषु। अर्पिते इति॥ उद्रः। दत्त। उदधिमित्युद—धिम्। भिन्त। दिवः। पर्जन्यात्। अन्तरिक्षात्। पृथिव्याः। ततः। नः। वृष्ट्या। अवत॥ दिवः। मूर्द्धा। असि। पृथिव्याः। नाभिः। ऊर्क्। अपाम्। ओषधीनाम्॥

विश्वायुरिति विश्व—आयुः। शर्म। सप्रथा इति स—प्रथाः। नमः। पथे॥ येन। ऋषयः। तपसा। सत्रम्। २५ (५०) ॥ [२५] ॥ आसत। इन्धानाः। अग्निम्। सुवः। आभरन्त इत्या—भरन्तः॥ तस्मिन्न्। अहम्। नीति। दधे। नाके। अग्निम्। एतम्। यम्। आहुः। मनवः। स्तीर्णबर्हिषमिति स्तीर्ण—बर्हिषम्॥ तम्। पत्नीभिः। अन्विति। गच्छेम। देवाः। पुत्रैः। भ्रातृभिरिति भ्रातृ—भिः। उत। वा। हिरण्यैः॥ नाकम्। गृह्णानाः। सुकृतस्येति सु—कृतस्य। लोके। तृतीये। पृष्ठे। अधीति। रोचने। दिवः॥ एति। वचः। मद्ध्यम्। अरुहत्। भुरण्युः। अयम्। अग्निः। सत्पतिरिति सत्—पतिः। चेकितानः॥ पृष्ठे। पृथिव्याः। निहित इति नि—हितः। दविद्युतत्। अधस्पदमित्यधः—पदम्। कृणुते। २६ (५०) ॥ [२६] ॥ ये। पृतन्यवः॥ अयम्। अग्निः। वीरतम इति वीर—तमः। वयोधा इति वयः—धाः। सहस्रियः। दीप्यताम्। अप्रयुच्छन्नित्यप्र—युच्छन्न्॥ विभ्राजमान इति वि—भ्राजमानः। सरिरस्य। मद्ध्ये। उप। प्रेति। यात। दिव्यानि। धाम॥ सम्। प्रेति। च्यवद्ध्वम्। अन्विति। सम्। प्रेति। यात। अग्ने। पथः। देवयानानिति देव—यानान्। कृणुद्ध्वम्॥ अस्मिन्न्। सधस्थ इति सध—स्थे। अधीति। उत्तरस्मिन्नित्युत्—तरस्मिन्न्। विश्वे। देवाः। यजमानः। च। सीदत॥ येन। सहस्रम्। वहसि। येन। अग्ने। सर्ववेदसमिति सर्व—वेदसम्॥ तेन। इमम्। यज्ञम्। नः। वह। देवयान इति देव—यानः। यः। २७ (५०) ॥ [२७] ॥ उत्तम इत्युत्—तमः॥ उदिति। बुद्ध्यस्व। अग्ने। प्रतीति। जागृहि। एनम्। इष्टापूर्ते इतीष्टा—पूर्ते। समिति। सृजेथाम्। अयम्। च॥ पुनः। कृण्वन्न्। त्वा। पितरम्। युवानम्। अन्वाताꣳसीदित्यनु—आताꣳसीत्। त्वयि। तन्तुम्। एतम्॥ अयम्। ते। योनिः। ऋत्वियः। यतः। जातः। अरोचथाः॥ तम्। जानन्न्। अग्ने। एति। रोह। अथ। नः। वर्द्धय। रयिम् ॥ [२८] ॥

(ध्रुवः सत्रं कृणुते यः सप्तत्रिꣳशच्च) ॥ १३ ॥

मम। अग्ने। वर्चः। विहवेष्विति वि—हवेषु। अस्तु। वयम्। त्वा। इन्धानाः। तनुवम्। पुषेम॥ मह्यम्। नमन्ताम्। प्रदिश इति प्र—दिशः। चतस्रः। त्वया। अद्ध्यक्षेणेत्यधि—अक्षेण। पृतनाः। जयेम॥ मम। देवाः। विहव इति वि—हवे। सन्तु। सर्वे। इन्द्रावन्त

इतीन्द्र॑—व॒न्त॒ः । म॒रुत॑ः । विष्णु॑ः । अ॒ग्निः ॥ मम॑ । अ॒न्तरि॑क्षम् । उ॒रु । गो॒पम् । अ॒स्तु॒ । मह्य᳚म् । वात॑ः । प॒व॒ता॒म् । कामे᳚ । अ॒स्मिन्न् ॥ मयि॑ । दे॒वाः । द्रवि॑णम् । एति॑ । य॒ज॒न्ता॒म् । मयि॑ । आ॒शी-रित्या᳚—शीः । अ॒स्तु॒ । मयि॑ । दे॒वहू॑ति॒रिति॑ दे॒व—हू॒ति॒ः ॥ दैव्या᳚ । होता॑रा । व॒नि॒ष॒न्त॒ । २९ (५०) ॥ [२९] ॥ पूर्वे᳚ । अरि॑ष्टाः । स्या॒म॒ । त॒नुवा᳚ । सु॒वीरा॒ इति॑ सु—वीरा᳚ः ॥ मह्य᳚म् । य॒ज॒न्तु॒ । मम॑ । यानि॑ । ह॒व्या । आकू॑ति॒रित्या—कू॒ति॒ः । स॒त्या । मन॑सः । मे॒ । अ॒स्तु॒ ॥ एन॑ः । मा । नीति॑ । गा॒म् । क॒त॒मत् । च॒न । अ॒हम् । विश्वे᳚ । दे॒वा॒सः॒ । अधीति॑ । वो॒च॒त॒ । मे॒ ॥ देवी᳚ः । ष॒ड्डु॒र्वी॒रिति॑ षट्—उ॒र्वी॒ः । उ॒रु । न॒ः । कृ॒णो॒त॒ । विश्वे᳚ । दे॒वा॒सः॒ । इ॒ह । वी॒र॒य॒ध्व॒म् ॥ मा । हा॒स्म॒हि॒ । प्र॒जयेति॑ प्र—जया᳚ । मा । त॒नूभि॑ः । मा । र॒धा॒म॒ । द्वि॒षते । सो॒म॒ । रा॒ज॒न्न् ॥ अ॒ग्निः । म॒न्युम् । प्र॒ति॒नु॒दन्निति॑ प्रति—नु॒दन्न् । पु॒रस्ता᳚त् । ३० (५०) ॥ [३०] ॥ अद॑ब्धः । गो॒पा इति॑ गो—पाः । परीति॑ । पा॒हि॒ । न॒ः । त्वम् ॥ प्र॒त्यञ्च॑ः । य॒न्तु॒ । नि॒गु॒त इति॑ नि—गुत॑ः । पुन॑ः । ते । अ॒मा । ए॒षा॒म् । चि॒त्तम् । प्र॒बुधेति॑ प्र—बुधा᳚ । वीति॑ । ने॒श॒त् ॥ धा॒ता । धा॒तृ॒णाम् । भुव॑नस्य । यः । पति॑ः । दे॒वम् । स॒वि॒-तार᳚म् । अ॒भि॒मा॒ति॒षा॒ह॒मित्य॑भिमाति—साह᳚म् ॥ इ॒मम् । य॒ज्ञम् । अ॒श्विना᳚ । उ॒भा । बृ॒ह॒स्पति॑ः । दे॒वाः । पा॒न्तु॒ । यज॑मानम् । न्य॒र्थादिति॑ नि—अ॒र्थात् ॥ उ॒रु॒व्य॒चा॒ इत्यु॑रु—व्यचा᳚ः । न॒ः । म॒हि॒षः । शर्म॑ । य॒ꣳस॒त् । अ॒स्मिन्न् । हवे᳚ । पु॒रु॒हू॒त इति॑ पुरु—हू॒तः । पु॒रु॒क्षु॒ ॥ सः । न॒ः । प्र॒जा॒य॒ इति॑ प्र—जायै᳚ । ह॒र्य॒श्वेति॑ हरि—अ॒श्व॒ । मृ॒ड॒य॒ । इन्द्र॑ । मा । ३१ (५०) ॥ [३१] ॥ न॒ः । री॒रि॒ष॒ः । मा । परेति॑ । दा॒ः ॥ ये । न॒ः । स॒पत्ना᳚ः । अपेति॑ । ते । भ॒व॒न्तु॒ । इ॒न्द्रा॒ग्निभ्या॒मितीन्द्रा॒᳚ग्नि—भ्या॒म् । अवेति॑ । बा॒धा॒म॒हे॒ । तान् ॥ वस॑वः । रु॒द्राः । आ॒दि॒त्याः । उ॒प॒रि॒स्पृ॒श॒मित्यु॑परि—स्पृश᳚म् । मा॒ । उ॒ग्रम् । चे॒त्तार॑म् । अ॒धि॒रा॒ज॒मित्य॑धि—रा॒ज॒म् । अ॒क्र॒न्न् ॥ अ॒र्वाञ्च᳚म् । इन्द्र᳚म् । अ॒मुत॑ः । ह॒वा॒म॒हे॒ । यः । गो॒जिदिति॑ गो—जित् । ध॒न॒जिदिति॑ धन—जित् । अ॒श्व॒जिदित्य॑श्व—जित् । यः ॥ इ॒मम् । न॒ः । य॒ज्ञम् । वि॒ह॒व इति॑ वि—ह॒वे । जु॒ष॒स्व॒ । अ॒स्य । कु॒र्मः॒ । ह॒रि॒व॒ इति॑ हरि—व॒ः । मे॒दिन᳚म् । त्वा॒ ॥ [३२] ॥

(व॒नि॒ष॒न्त॒ पु॒रस्ता॒न् मा त्रिच॑त्वारिꣳशच्च) ॥ १४ ॥

अग्नेः। मन्वे। प्रथमस्य। प्रचेतस इति प्र—चेतसः। यम्। पाञ्चजन्यमिति पाञ्च—जन्यम्। बहवः। समिन्धत इति सम्—इन्धते॥ विश्वस्याम्। विशि। प्रविविशिवाꣳसमिति प्र—विविशि-वाꣳसम्। ईमहे। सः। नः। मुञ्चतु। अꣳहसः॥ यस्य। इदम्। प्राणदिति प्र—अनत्। निमिष-दिति नि—मिषत्। यत्। एजति। यस्य। जातम्। जनमानम्। च। केवलम्॥ स्तौमि। अग्निम्। नाथितः। जोहवीमि। सः। नः। मुञ्चतु। अꣳहसः॥ इन्द्रस्य। मन्ये। प्रथमस्य। प्रचेतस इति प्र—चेतसः। वृत्रघ्न इति वृत्र—घ्नः। स्तोमाः। उपेति। माम्। उपागुरित्युप—आगुः॥ यः। दाशुषः। सुकृत इति सु—कृतः। हवम्। उपेति। गन्ता। ३३ (५०) ॥ [३३] ॥ सः। नः। मुञ्चतु। अꣳहसः॥ यः। सङ्ग्राममिति सम्—ग्रामम्। नयति। समिति। वशी। युधे। यः। पुष्टानि। सꣳसृजतीति सं—सृजति। त्रयाणि॥ स्तौमि। इन्द्रम्। नाथितः। जोहवीमि। सः। नः। मुञ्चतु। अꣳहसः॥ मन्वे। वाम्। मित्रावरुणेति मित्रा—वरुणा। तस्य। वित्तम्। सत्यौ-जसेति सत्य—ओजसा। दृꣳहणा। यम्। नुदेथे इति॥ या। राजानम्। सरथमिति स—रथम्। याथः। उग्रा। ता। नः। मुञ्चतम्। आगसः॥ यः। वाम्। रथः। ऋजुरश्मिरित्यृजु—रश्मिः। सत्यधर्मेति सत्य—धर्मा। मिथु। चरन्तम्। उपयातीत्युप—याति। दूषयन्न्॥ स्तौमि। ३४ (५०) ॥ [३४] ॥ मित्रावरुणेति मित्रा—वरुणा। नाथितः। जोहवीमि। तौ। नः। मुञ्चतम्। आगसः॥ वायोः। सवितुः। विदथानि। मन्महे। यौ। आत्मन्वदित्यात्मन्न्—वत्। बिभृतः। यौ। च। रक्षतः॥ यौ। विश्वस्य। परिभू इति परि—भूः। बभूवतुः। तौ। नः। मुञ्चतम्। आगसः॥ उपेति। श्रेष्ठाः। नः। आशिष इत्या—शिषः। देवयोः। धर्मे। अस्थिरन्न्॥ स्तौमि। वायुम्। सवितारम्। नाथितः। जोहवीमि। तौ। नः। मुञ्चतम्। आगसः॥ रथीतमाविति रथि—तमौ। रथीनाम्। अह्वे। ऊतये। शुभम्। गमिष्ठौ। सुयमेभिरिति सु—यमेभिः। अश्वैः॥ ययोः। ३५ (५०) ॥ [३५] ॥ वाम्। देवौ। देवेषु। अनिशितमित्यनि—शितम्। ओजः। तौ। नः। मुञ्चतम्। आगसः॥ यत्। अयातम्। वहतुम्। सूर्यायाः। त्रिचक्रेणेति त्रि—चक्रेण। सꣳस-दमिति सम्—सदम्। इच्छमानौ॥ स्तौमि। देवौ। अश्विनौ। नाथितः। जोहवीमि। तौ। नः। मुञ्चतम्। आगसः॥ मरुताम्। मन्वे। अधीति। नः। ब्रुवन्तु। प्रेति। इमाम्। वाचम्। विश्वाम्। अवन्तु। विश्वे॥ आशून्। हुवे। सुयमानिति सु—यमान्। ऊतये। ते। नः। मुञ्चन्तु। एनसः॥

तिग्मम्। आयुधम्। वीडितम्। सहस्वत्। दिव्यम्। शर्द्धः। ३६ (५०) ॥ [३६] ॥ पृतनासु। जिष्णु॥ स्तौमि। देवान्। मरुतः। नाथितः। जोहवीमि। ते। नः। मुञ्चन्तु। एनसः॥ देवानाम्। मन्वे। अधीति। नः। ब्रुवन्तु। प्रेति। इमाम्। वाचम्। विश्वाम्। अवन्तु। विश्वे॥ आशून्। हुवे। सुयमानिति सु—यमान्। ऊतये। ते। नः। मुञ्चन्तु। एनसः॥ यत्। इदम्। मा। अभिशोचतीत्यभि—शोचति। पौरुषेयेण। दैव्येन॥ स्तौमि। विश्वान्। देवान्। नाथितः। जोहवीमि। ते। नः। मुञ्चन्तु। एनसः॥ अन्विति। नः। अद्य। अनुमतिरित्यनु—मतिः। अन्विति। ३७ (५०) ॥ [३७] ॥ इत्। अनुमत इत्यनु—मते। त्वम्। वैश्वानरः। नः। ऊत्या। पृष्टः। दिवि॥ ये इति। अप्रथेताम्। अमितेभिः। ओजोभिरित्योजः—भिः। ये इति। प्रतिष्ठे इति प्रति—स्थे। अभवताम्। वसूनाम्॥ स्तौमि। द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी। नाथितः। जोहवीमि। ते इति। नः। मुञ्चतम्। अꣳहसः॥ उर्वी इति। रोदसी इति। वरिवः। कृणोतम्। क्षेत्रस्य। पत्नी इति। अधीति। नः। ब्रूयातम्॥ स्तौमि। द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी। नाथितः। जोहवीमि। ते इति। नः। मुञ्चतम्। अꣳहसः॥ यत्। ते। वयम्। पुरुषत्रेति पुरुष—त्रा। यविष्ठ। अविद्वाꣳसः। चकृम। कत्। चन। ३८ (५०) ॥ [३८] ॥ आगः॥ कृधि। स्विति। अस्मान्। अदितेः। अनागाः। वीति। एनाꣳसि। शिश्रथः। विष्वक्। अग्ने॥ यथा। ह। तत्। वसवः। गौर्यम्। चित्। पदि। सिताम्। अमुञ्चत। यजत्राः॥ एवा। त्वम्। अस्मत्। प्रेति। मुञ्च। वीति। अꣳहः। प्रेति। अतारि। अग्ने। प्रतरामिति प्र—तराम्। नः। आयुः ॥ [३९] ॥

(गन्ता दूषयन्थ् स्तौमि ययोः शर्द्धो ऽनुमतिरनु चन चतुस्त्रिꣳशच्च) ॥ १५ ॥

अनुवाक १५ विशेषः (अग्नेर्मन्वे यस्येद मिन्द्रस्य यः सं ग्राममिन्द्रꣳ स नो मुञ्चत्वꣳ हसः। मन्वे वान्ता नो मुञ्चतमागसः। यो वां वायो रुप रथीतमौ यद्यातमश्विनौ तौ नो मुञ्चतमागसः। मरुतान् तिग्मं मरुतो देवानां यदिदंविश्वान् ते नो मुञ्चन्त्वेनसः। अनु न उर्वी द्यावापृथिवी ते नो मुञ्चतमꣳहसो यत्ते। चतुरꣳहसः षाडागसश्चतुरेनसो द्विरꣳहसः।)

॥ हरिः ॐ ॥

चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः — पद पाठः — समाप्तः

अनुवाकाः	पञ्चशत्यः
१५	३९

ॐ